

واکاوی عناصر فضایی-کالبدی تاثیرگذار بر افزایش امنیت و سرزندگی فضای باز محیط های مسکونی

آتوسا ابوحمزه¹، مینا وکیلی ثانی^{2*}

1- کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران- atoosa_a21@yahoo.com
2- کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران- Minavakilisani@gmail.com

چکیده

امنیت، یکی از مهمترین نیازهای بشر است؛ چنان که در طبقه بندی نیازهای مازلو، امنیت در درجه دوم اهمیت و پس از نیازهای فیزیولوژیک قرار گرفته است. محققان بر این باورند که عوامل گوناگونی چون عوامل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ... در ایجاد امنیت مؤثرند؛ البته نباید از نقش مهم و غیر قابل انکار عوامل کالبدی-فضایی بر امنیت محیطی صرف نظر کرد. سرزندگی در محیط مفهومی است که دارای تعاریف گوناگونی است و برداشت های متفاوتی از آن می توان داشت. برخی آن را معادل نشاط و شادی دانسته، برخی از آن به عنوان زنده بودن و القای حس زندگی قلمداد نموده و برخی از آن با عنوان مناسب بودن برای زندگی یا قابلیت زندگی مطلوب در محیط یاد می کنند. فضاهای باز مابین ساختمان های مسکونی بستر پیوند ساکنین با طبیعت و محل گذران اوقات فراغت در مکان بیرونی بلافصل خانه است. بنابراین، بازنگری کالبدی و توجه ویژه به طراحی این فضاها به عنوان حیاط مشترک و جمعی در بسیاری از گونه های مسکونی امروزی ضروری است.

این پژوهش در صدد ارزیابی جایگاه سرزندگی و امنیت در محیط های مسکونی از یک سو و بررسی ویژگی های کالبدی و فضایی که موجب تقویت این نیازها در فضای باز مسکونی می شود می باشد. در اصل این مقاله اهمیت عوامل کالبدی-فضایی را متناسب با نیازهای ساکنین محیط های مسکونی تبیین می کند. در این پژوهش به منظور پیشبرد اهداف، روش تحقیق توصیفی-تحلیلی به کار گرفته شده است و روش جمع آوری اطلاعات از نوع مطالعه اسنادی و کتابخانه ای می باشد که با استفاده از تحلیل محتوای کیفی به تجزیه و تحلیل اطلاعات دریافتی مبادرت می گردد.

واژه های کلیدی: امنیت، سرزندگی، عناصر کالبدی-فضایی، فضای باز

1- مقدمه

مسکن از گذشته تا به حال به عنوان محلی برای تامین امنیت و آرامش انسان مورد توجه جوامع بشری بوده است و همواره کیفیت بخشی به آن از دغدغه های اصلی معماران و طراحان شهری به شمار می رود؛ زیرا عوامل کمی و کیفی متعددی در این امر تاثیرگذار هستند. سرزندگی بحث جدیدی نیست و همگام با ظهور شهر و اجتماعات محلی گوناگون مطرح بوده است اما بروز تبعات ناشی از عدم توجه به مباحث کیفی در شهرسازی، ضرورت توجه به این موضوع را بیش